

SOKSZOROSÍTÓ IPAR

A BUDAPESTI SOKSZOROSÍTÓK IPARTESTÜLETE HIVATALOS LAPJA

MEGJELENIK MINDEN 10-ÉN ÉS 25-ÉN
BUDAPEST, 1944. FEBRUÁR HÓ 25-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 16.
ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 7 P. TAGOK A LAPOT INGYEN KAPJÁK

A kézművesipar helyzete.

Az Ipartestületek Országos Központjának évi jelentése.

A napokban jelent meg könyv alakban az Ipartestületek Országos Központjának a folyó évi közgyűlés elé terjesztendő jelentése a kézművesipar helyzetéről és az IPOK tevékenységéről. Az évi jelentés „Kézművesiparpolitikánk a háborúban” címen a bevezető részben ismerteti a kézművesipar feladatait és célkitűzéseit a háborús időkben, az iparügyi kormányzat kisipari programját és költségvetését s behatóan foglalkozik a kézművesipar összes időszerű kérdéseivel. A Központ kötelékébe tartozó 417 ipartestület, felvidéki és kárpátaljai ipartarsulat önálló kézművesiparos tagjainak a száma 1943. év végén 260.675 (ebből Budapesten 32.800), a segédek száma 289.192 (ebből Budapesten 165.462), a tanoncok száma 93.127 (ebből Budapesten 16.812), a segédek és tanoncok számának mérsékelt emelkedésével szemben az önálló kézművesiparosok száma a háborús viszonyok következtében csökkenést mutat.

A kézművesipari termelés értékét az 1943. évben az IPOK 2 és fél milliárd pengőre becsüli. A kézművesipar gazdasági és nemzeti jelentőségét domborítják ki azok az adatok, melyek szerint 1942—43-ban a kézművesipar 2032 millió pengővel, azaz több, mint 16%-kal járul a nemzeti jövedelemhez.

A gazdasági helyzetet ismertette, megállapítja az IPOK, hogy az általános árukereslet és pénzbőség következtében nagymértékben megszaporodott munkalehetőségek nem voltak kihasználhatók az egyre fokozódó anyagbeszerzési nehézségek és munkásihiány következtében. A magasabb eladási árak számszerint nagyobb eredményt hoztak, amely azonban nem jelentette az iparosok jövedelmének, megélhetésének javulását szemben az általános drágulás, az át nem hárítható termelési költségöbbletek, az anyagárak, munkabérek és közterhek emelkedése következtében. Az önálló iparosok létszámának mintegy ötezer főnyi csökkenése arra vezethető vissza, hogy az anyaghiány következtében sok szakmában sokan felhagytak iparuk önálló gyakorlásával és hadiüzemekben, bányákban, mezőgazdasági és állami üzemekben helyezkedtek el. A létszám emelkedését gátolták az önállósulás nehézségei is, mert az anyaghiány következtében új iparjogosítványok csak korlátozott számban voltak kiadhatók. Változatlanul súlyos panasz tárgyát képezi az egykézrendszer és egyes nagy vállalatok versenye.

Levél egy goromba iparostárshoz.

Ma egy goromba iparostárssal volt dolgom: árajánlatot kértem tőle. Már voltam ebben az ügyben egyszer nála, — úgy fogadott, hogy azt gondoltam, ide sem szabad többé visszatérnem. De hát megígérte, hogy utánané az dolognak és értesít. Nem értesített s mivel nem tudok ezen a virágnyelven, felhívtam, hogy is állunk hát. Aztán igen rövid, idő alatt különböző kifogásokat, kelleetlen hangot, erőltetett ürügyeket kellett tőle zsebretennem. Végre is megelégteltem a dolgot s egy „Isten Önnel, kedves iparostárs” búcsúszóval letettem a kagylót.

Aztán elgondolkoztam a dolog felett. Illetve megvallo: aztán meglehetősen hosszú időre volt szükségem ahhoz, hogy lehiggadjak és gondolkozni is tudjak. Sőt még azt is megvallo, hogy először egy levelet is írtam neki s arra kértem benne, bocsásson meg azért a merészségemért, hogy egy 40—50.000 pengős munkának a felajánlásával zavartam. Aztán eltéptem a levelet. Minek az ilyet folytatni. De a dolog mégsem hagy békében és a magánlevél helyett ime nyilvános levélben keresek érintkezést vele: és egy kicsit önmagammal is és mindannyiunkkal, akik az iparban termelni, szállítani, feleket szerezni és megtartani s a közösség terheinek hordozásában részünket vállalni akarjuk. Mit is jelent számunkra az, hogy milyen arccal és milyen szívvel fogadjuk a megrendelőinket? Vagy akár azokat az egészen ismeretlen arcokat, akik belépnek hozzánk és akikről egyáltalában nem tudjuk, lesz-e belőlük rendelő vagy nem?

Vagyis hogy mit jelent számunkra iparunk gyakorlásában a modor kérdése. Vajjon csak külsőség, aminek semmi köze ahhoz, hogy milyen árut szállítunk aztán? Sem ahhoz, hogy milyen áron? Vagy hogy mikor? Megjegyzem, hogy az az iparos, aki mindezt kiváltja belőlem, szakmájának igen kitűnő szakembere, akivel már nem egy komoly munkát bonyolítottam le. Még pedig úgy, hogy többször én voltam a rendelő, de volt úgy, hogy ő volt az. Tehát a munkáját ismerem, ő is az enyimet. Vagyis nála valóban nem a lényegről, nem a szállításról magáról: tisztán csak arról a „külsőségről”, a modorról van szó.

De hát külsőség-e reánk, iparosokra nézve a modor? Azt hiszem, hogy nem az, sőt nagyon is a munkánk lényegéhez tartozik.

Mert mi is az ipar? Annak a felfedezése, hogy jobb, ha az emberek együtt dolgoznak, mintha külön kísérleteznek. Az ipar sohasem, lehet „önellátó”. A gazda kint a tanyán ma is majdnem az: legalább is úgy tűnik fel előtte, hogy nagyon kevéssel kell más termelőkre támaszkodnia, — tisztán tőle és az időjárástól meg a földtől függ, mire viszi. Természetesen ez nagyon is szűk látás és meg is bosszulja magát az ilyen gazdának az üzleti eredményein és boldogulásán. De az ipar ezt még meg sem kísérelheti, mert más iparok hosszú sorozata nélkül nem lenne ipar. Az építésről hirdetik szakadatlanul, hány más ipart foglalkoztat. De hát vajjon a könyvnyomdászat ebben az értelemben nem építés-e maga is? Nekünk gépgyárak dolgoznak, és szappangyárak, a festékhengerhez zselatin kell, a papiroshoz rongy és fa, a könyvhöz vászon és zsineg és fűződrót, — hol van a vége annak a sornak, amely a mi szállítóinkat foglalja magában? És mi meg ezeknek mindent szállítunk, valamennyinek és rajtuk kívül még mindenkinek másnak.

Az ipari tehát egyúttal szervezés is, de elgondolkoztunk-e már azon, hogy mi a szervezés lényege? Mi lenne más, mint a megértés, amely arra készít bennünket, hogy jó szívvel vegyünk részt a közös feladatra irányuló munka végzésében; mindenki a maga helyén. A megértés pedig találkozáson, kézfogáson, szíves szavakon és feltétlen jószándékon mulik. Nem elég az, ha az iparos csak termelni és szállítani tud: neki kötelessége, hogy egyúttal a társadalomnak építő eleme is legyen!

Nálunk tehát a jó modor termelési eszköz is, nemcsak ráadás arra, amit sokak szerint nélkül is tisztességgel adhatunk a megrendelőnek. Legyünk szívesek, legyünk jó modorúak, s ha szívünk szerint vagy hangulatunk szerint nem is lenne kedvünk hozzá, tegyük meg önző üzleti érdekből.

Mellé pedig még háború is van és ez éppen ebben a vonatkozásban külön kötelességet hárit reánk. A rendkívüli viszonyok mindnyájunkat egyformán nyomnak: de közös erővel el fogjuk viselni és utána feledni fogjuk a megpróbáltatás-

kat, amelyek részben igaziak voltak, de részben csak képzeltek és csak hangulatbeliek. Csak egy néhány napja annak, hogy valaki azt mondta nekem: „Csak a ruhakérdést lehetne megoldani!” „Ember, feleltem rá, hiszen akkor nem lenne háború! Hát még ennyi részt sem akar kivenni mindenkinek az erőfeszítéseiből, és szenvedéseiből, hogy nem csináltat minden három hónapban új ruhát?” Igenis, a szűkös viszonyok bennünket, iparosokat nyomnak a legelső sorban, de ne feledjük el, hogy alapjában véve mélységes halát kell éreznünk azért a módért, ahogy eddig viselhetjük e bajokat. Még minden reggel csendes éjszaka után állhattunk munkaasztalaink mellé, ahol a derék és fáradhatatlan munkások zúgolódás nélkül vártak bennünket. Még működik a gépezet, még volt papirosunk, hogy nyomjunk reá, még volt és van festék, amivel dolgozhatunk, még szállíthatunk, ha talán nem éppen úgy és nem is arra a percre, amelyre szeretnénk volna.

Arany János írja valahol: nem jó, hogy köhögök, de milyen jó, hogy köhög-hetek!

Kedves iparostársak, legyünk kedvesek a feleikhez, akiket dolguk hozzánk sodor. Nemcsak a bohócnak kell nevetnie, ha gyásza van: örök művészsors ez. Az iparosnak is kötelessége, hogy még a valóságos baját, gondját, kárát is rejtse el a fél előtt: annak azonkívül, hogy szállít neki, azzal is tartozik, hogy jökedvvel szállít.

Az, hogy mi szállítunk és dolgozunk, mindenkinek haszon: tegyük ezt a hasznot egyúttal örömmé is számára. Azzá az örömmé, ami az egymást megértő emberek találkozásából szokott megszületni.

Nyomdásznapi!

Összesereglenek az ország nyomdászai, akik egymást nem ismerik, de a mesterségbeli rokonságban egymásért, mesterségükért összeforrnak. Megtanácskozzák egymással a szakma körüli teendőket, a közös érdekeket súroló kérdéseket és mindazt, amit „jól” csak a közösség akarata révén lehet megcselekedni. Oly csábító lenne témákkal szolgálni és feleleveníteni ifjakban-öregekben képeket, melyek mult időket rajzolnak elébük, amikor cseregondolatokkal terjesztették a kultúrát: művészek, írók, nyomdászok egyaránt. Előkészülni egy szebb holnapra, egy nagy kulturaközösségre, mely nemcsak az anyagiak miatt magáért, de egy tisztult emberhumánusért dolgozik, tevékenykedik. Vajon nem tüzel-e a gondolat mindannyiunkat, akik a betűvel eljegyeztük magunkat?

...És a haladás eszközeit magyarázni, a technika fejlődését feltárni, a misztikumtól született szakmánk hatalmas mechanizmusát vetíteni azok előtt, akiknek nem áll módjukban azt látni, még csak sejtjeni sem tudják mily hatalmas lépésekkel száguid előre a fejlődésben az emberiség minden vonalon. Látni a sok „Kovács Andor”-ékat, akik akár úri gunyában, akár parasztnak, munkásnak vannak öltözve, végeredményben keveset értenek a nagy értéket jelentő hírveréshez, minden vonatkozásban.

Ha csak keveset is valósíthatnak meg ezek a „nyomdásznapiok” e téren, a legkevesebb is több, mint a semmi... Élni kell az adottsággal, ez pedig adva van!

Tovább, tovább... Olvasom a „Typographia”-ban a siránkozást, mely a továbbképzés megrekedt kátyuját kívánja végre kiemelni az évtizedek mélységes feledéséből, tehetetlenségéből. Elismerem, magam is röstelkedem, magam is ludasnak érzem magamat, tudom, hogy úgy van, mint azt cikkíró vázolja. Fellángolás és tűzijáték, amit a szakma e téren művel. Semmit, csak illúziókat kelteni, rövid időre világosnak látni, ami sötét...

A szakemberben, — ha olyasvalamit olvas, ami szakmakörébe tartozik, ha olyat lát, amit hasznosítani tud, vagy felajzza lelkeségét olyan közlemény, mely a szakma fejlesztését, továbbképzését szolgálja, bármilyen korú, kellemes érzelmeket ébreszt.

Így vagyok én is, amikor fellebbentenek előttem készülő tipográfiai különlegességeket, amikor beavatnak készülő újdonságokba és nem kevésbé, amikor szakmafejlesztést célzó cikkeket olvasok.

A sorrendet betartva, annak örülök mostanában, amikor Móricz Miklós dr. cikke nyomán abban ringathatom nyomdászmvoltomat, hogy lesz Magyarországon országos „nyomdásznapi”. Nem titkolom ezt az örömet és szeretném, ha valóráváltását nemcsak kevés, néhány idealista tenné magáévá és programmá, hanem a nagy nyomdászcsalád, amelynek az érdekében ez a szép ünnep történe. Mi minden fér el ebbe a fogalomba: *nyomdásznapi!*

Legelső sorban látom, hogy országszerte, minden kulturgócponon kiállítás

Az IPOK évi jelentése szerint az ipartestületek tiszta vagyona 12 millió pengőt, évi kiadásai 9,5 millió pengőt tettek ki. Ismerteti a jelentés az ipartestületeknek és ipartársulatoknak közigazgatási, gazdasági kulturális és karitatív téren kifejtett széleskörű munkáját.

Behatóan foglalkozik az IPOK évi jelentése az anyagellátás, az árak és munkabérek szabályozása, a kézművesipar szervezése, szövetkezetek, közszállítások, kivétel, hitel-ellátás, adózás, öregségi biztosítás, szakoktatás, ipari továbbképzés és nemzetközi kapcsolatok kérdéseivel.

A jelentés függeléke közli az iparügyi minisztérium ügy- és személyzeti beosztását, az IPOK, a kereskedelmi és iparkamarák, Budapest székesfőváros, ipartestületek, felvidéki és kárpátaljai ipartársulatok címtárát, az ipartestületekhez tartozó mesterek, segédek, tanoncok, valamint az iparosok szakmai megoszlásának statisztikáját és az iparos lapok jegyzékét.

Az IPOK közel 300 oldal terjedelmű évi jelentése teljes képet nyújt nemcsak a Központ és az ipartestületek széleskörű munkájáról, hanem az egész magyar kézművesiparosság gazdasági, társadalmi helyzetéről, törekvéseiről és így hézagpótló munka szakirodalmi szempontból is.

Nyomda és Rokonipari Évkönyv.

A napokban került ki a sajtó alól a Nyomda- és Rokonipari Évkönyv 1944. évi kötete. Ez a minden esztendőben nagy szeretettel várt segédkönyv az évek során nélkülözhetetlen segítőtársa lett minden nyomdajeladónak, vezetőnek és tisztviselőnek.

Az előrészben jól felhasználható előjegyzési naptárrész után a nyomdairoda időközönként ismétlődő teendőiről ad hasznos tanácsokat a könyvecske, majd részletes postai díjszabás következik a legújabb adatokkal. A Főnökegyesülettel, valamint a Sokszorosító Ipartestületével kapcsolatos tudnivalók következnek ezután, amit a vezetőség és a tagok névsora egészít ki.

Évvégi szemle címmel Kertész Árpád tárgyal 12 aktuális kérdést. Munkáshiány, tanoncnevelés, továbbképzés, mestervizsga, szakkultúra, könyvnap, papirosiány, átmenetgazdálkodás, tehát valamennyiünk nagy problémáit veti fel a kitünő szerző, nagy hivatottsággal.

A vidéki nyomdaiipar problémáival foglalkozik Szeley József (Kassa) és kitünő cikkében a megoldások lehetőségeire is rávilágít.

Arany Károly (Szombathely) *A nyomdai árszámításról* közöl gyakorlati példákat.

Egy rendeléssel kapcsolatos adminisztrációnak útját írja le *Mi mindennel kellene törődnünk?* c. cikkében vitéz Kölle László és hasznos tanácsokkal szolgál az esetleges hibák elkerülésére.

Schütz-Harkányi Ede fejtegetése *A minőség kérdése* körül mozog, különös tekintettel iparunk jövőjére.

Mi követelhető a mestervizsgára jelentkezőktől? címen Rasovszky Árpád útmutatást ad a vizsgára jelentkezőknek a felkészülés szükségességéről és egyéb tudnivalókról.

Andrássy Győző *A lapok expedíciójának és adremázásának árvetése* cím alatt gyakorlati kalkulációkat közöl, mellyel rámutat ennek a sokszor gyengén kalkulált munkának költségszereleire.

Éladók a következő használt Linotype matricagarnitúrák:

2	garnitúra nonpareille amerikai antikva kövérral
2	„ kis petit amerikai antikva kurzívval
2	„ nagy petit francia antikva
1	„ borgisz antikva kurzívval
1	„ garmond (Intertype) kurzívval.

Minden megvásárolt matricagarnitúráért ugyanolyan súlyú sárgaréz (használt léniák, matricák stb.) adandó át a vételáron kívül.

LÉGRÁDY TESTVÉREK R. T.
Budapest, V., Vilmos császár-út 78.

Betűanyagunknak és rézvonalainknak megővására *A rozsdá kártevése* ellen, ír Thalwieser Antal s feltétlenül illetékes tanácsait örömmel fogadjuk meg minden üzemét és értekeit feltű nyomdász.

A nyomdahibák egy nagy része *A gép-szedés korrigálása* közben adódik, ennek helyes technikájáról ad részletes ismertetést Székely Artur.

Fővárosi és vidéki nyomdaipari irányarak jól kezelhető rendszerben, mindennapi használatra alkalmasan nyertek elhelyezést e könyvecskében, ugyanott nyomdai munkatáska és árszámítási minta is található. A könyvkötők minimális árszabása, papirosalakok és azok súlyátszámítása szabványos papirosméretek könnyen áttekinthető táblázata hasznosítják még inkább ezt a nélkülözhetetlen könyvecskét.

A régebbi sajtótörvény és az új rendkívüli sajtóügyi intézkedések, adóügyek, jövedelemadó különösen részletes ismertetését, a grafikai iparra vonatkozó fontosabb rendeletek jegyzékét találjuk s ezek szemelőttartásával nem érheti váratlan károsodás az üzem tulajdonosát, illetőleg vezetőjét.

Az üzemvezetés köréből vett tudnivalók, szakmai jogszabályok, kollektív megállapodások, az érvényben levő munkabérek, az alkalmazottak kereseti és állami pótdíjáról szóló legújabb táblázatos összeállítás stb. egészíti ki a külső kiállításában is kitűnően sikerült finom bibianyomó papirosra nyomtatott, közel 300 oldalas könyvecskét, amely nem hiányozhat egyetlen nyomdairodából sem.

R. V.

Ember és gép.

Valamikor úgy állították az embert és a gépet egymás mellé, mintha ellenségek volnának. Sokan úgy is látták, mintha az ember és a gép küzdelmében az ember maradt volna alul, mert a gép sok munkáskézéből kivette a szerszámot, feleslegessé téve a kézi produktumot a maga lassúbb munkaiütemével. A gépnek ez a fölünyeskedő győzelme sok burkolt félelmet, sőt nyílt ellenszenvet váltott ki. Joggal féltek a versenytárstól! Hiszen ha ma is például egy automata telefonközpont szemlélgetünk, vagy valami más modern gépcsoda nyüögöz le bennünket, a szinte gondolkodó, bámulatos gépezet láttára feltesszük magunkban a kérdést: kinek jár ki a nagyobb tisztelet: a gép megalkotójának, vagy a gépet biztosan uraló, kezelő munkásnak, Henry Ford szavai szerint: a „szellemi erőműnek”, avagy talán a gépnek? Jóleső megnyugvással állapodhatunk meg abban, hogy bármennyire versenytársa lett is a gép az embernek, a gép *önmagában* mégis csak keveset ér. Mert mit ér például a legtükéletesebb szedőgép, ha nincs mellette az ésszel és lélekkel rendelkező ember, aki a gépet uralni tudja, aki magát többnek is érzi, mint a gép, amelyet teljesen ismer és kiismer, annak minden alkatrészét, működését a maga tudatos munkaeszközévé tette, s nem engedi, hogy a gép zsarnokoskodjék fölőtte.

A most dúló háború után a munkamenetek további mechanizálódása és az újabb és újabb találmányok valoraválása által még nagyobb lesz az ember és a gép versenye. Jól fel kell készülni a nyomdászoknak is arra, hogy az életnek ebben az eljövendő korszakában megállhassák a helyüket. Tudjuk, hogy a jól képzett ügyes szakmunkásnak mindig meg lesz a maga tekintélye és becsülete, mert az ilyen munkást akár a legmo-

rendeznének, ahol kiválasztott munkákat tárnak a laikus látogatók elé, azok elé, akik eddig nem sokat törődtek azzal milyen a nyomtatványuk. Tanulni fognak tipográfiát megbecsülni, ahol eddig nem volt mód, és azt megszeretni. Meg tudja a laikus is, hogy nemcsak szerkesztők és írók munkájából áll az újság, a könyv, a remekmű, hanem a nyomdász csint adó művészete adja meg a belső és külső formáját mindennek. Feleszmel a szülő, ha fiaira gondol, akik még iskolapadban ülnek, mily mesterségre adja őket. Megszereti és tanul belőle az is, akinek eddig alig volt köze a mesterségbeli produktumhoz. Megbecsülést szerzünk a betűnek, a betű milliárdos seregének, ha beszélgetünk róluk.

Ne kérdezzük, kinek a kötelessége a szakma fejlesztése. Közös, mint a kenyér, melyből táplálkozunk. Ne azt keressük, hogy kinek van több belőle. Csak aényt magát keressük e gondolatban. Váltuk valóra mindenképpen, mert valóra lehet és kell váltani.

Volt a multban egy egészséges gondolat, mely ennek a cálnak érdekében született. Társaskörök és szakkörök, baráti körök és helyi csoportok, asztaltársaságok, meg hasonló elevezésű szakmai közösségek, mindmégannyi valamit akar! Sűrűsítsük ezeket össze egy nagy akarásba és teremtsünk egy nagy családi együttest, mely komoly céllal, alappal és feladattal indul a nagy útra... Ime az út nyitva áll!

Rasovszky Árpád

Mit kerestünk?

(Folytatás)

Most tehát együtt vannak előttünk a végzett munkáknak adatai olyan elrendezésben, ahogy a hó folyamán azokat befejeztük és számláztuk. Hogy ezek között olyan munkákat is számláztunk, amelyeken esetleg hónapokig dolgoztunk, az természetes. A hó elején meg éppen majdnem minden munka olyan, hogy egy részét már az előző hónapban végeztük el. De ha az üzem foglalkoztatása egyenletes, ez nem baj: az egyik hónapról körülbelül annyi termelt munka jött át, mint amennyi erről a hónapról a jövő hónapra átmegy. S miután az üzemi számadások meglehetősen nagy szélsőségek között váltakoznak, nem is szabad egy hónapnak az eredményei alapján általánosítanunk s azt hinnünk, hogy ez már minden hónapban így lesz, ilyen jól vagy ilyen gyengén, mint ebben a hónapban. Ha pedig több hónapnak az adatait összesítjük, akkor természetesen a több hónapon át húzódo munkák adatai is kiegyenlítődnek és jobban megközelítjük az átlagot. A gondos főnök ügyis minden hó végén számbaveszi nemcsak a raktárát, — aminek szintén nagyon egyszerű módja van s ami nincs feltétlenül leltározáshoz kötve, — hanem a félkész és a még le nem számlázott munkákat is, tehát még a leghosszabb ideig tartó munkákra nézve is meglehetősen pontosan látja a munka menetét és azt is, hogy ez számára eddig milyen termelési értéket halmozott fel?

Mire tanítanak meg bennünket ezek a számok és vajjon megmutatják-e, hogy mit kerestünk?

Megmutatják, ha a vállalati összegek mellett és azoknak megoszása mellett a *költség-tételeket is ismerjük*. Olyan könyvelés még a nyomdászban sem igen képzelhető, amely meg ne mondaná, mit fizettünk ki a hónap folyamán munkabérekre és az ezekkel kapcsolatos többi költségekre, — mint az OTI, szabadság-pénzek és egyebek, — mit a rezsire: tisztí fizetések, MABI, házbér, telefon, villamos áram, javítás, felhasznált rezszi-anyagok, fűtés, újszentei kiadások, esetleges naptár-költség, kereseti adó, — hogy csak a leggyakoribb rezsizételeket soroljuk itt fel. De ugyanakkor az is kitűnik a könyvekből, hogy mit fizettünk ki papirosért, kliséért, rajzért, vagy könyvkötőnek, zacskókészítőnek és a többieknek, akik a mi szállítóink ugyanúgy, ahogy mi meg a megrendelő szállítói vagyunk. Nem kell azt hinni, hogy ezeket a tételeket csak valami bonyolult könyvelési rendszerrel lehet megállapítani. Dehogy, *csak a pénztárkönyv legyen rendben* és az a másik könyv, amiről bizony sok főnök már elfeledkezik, s amelyben a beérkezett és a kiküldött számlák szerepelnek, s amelyben azt is fel kell jegyeznünk, hogy mikor

Valódi laparany

nyomdai és könyvkötő célokra, minden méretben és árnyalatban.lapokban, ívekben és tekercsekben a

Georg Benda Werke, Nürnberg

cég képviselőténél MUSITZ LAJOS

TELEFON: 498—616.

BUDAPEST, V., VAG-UTCA 13. beszerezhető.

egyenlítettük ki a számlákat, azoknak az értéke meg mikor folyt be, amelyeket mi küldtünk ki. Enélkül soha sem lesz teljes képünk valóságos helyzetünkről, hiszen legfeljebb sejteni fogjuk, hogy mit követelünk és mennyivel tartozunk: de ezek a sejtelmek szoktak éppen félrevezetni bennünket valóságos helyzetünk felől.

Ha ez a két könyvünk megvan, — a *pénztárkönyv* és a *napló*, — akkor a hó végén nagyon egyszerű munka végigmennünk a két könyv tételein és csoportosítva kiírni belőle a különböző nemű kiadási és bevételi tételeket, valamint a tartozások és a követelések egyenlegét. S ha ez megvan, akkor már nagyon egyszerű a még hátralevő feladatunk.

Ekkor ugyanis annyi a dolgunk: kiírjuk magunk elé azt az összeget, amelyet a termelési könyvünkben látunk és kellően részletezzük. Ilyenformán:

Havi kiszámlázás	25.000.—	
Ebből papirosra esik	8.000.—	
„ festékre	1.200.—	
„ klisé, könyvkötő és más	2.800.—	
„ külső munkára	2.800.—	12.000.—
Itthon végzett munkákra maradt		13.000.—
Erre kifizetett összes munkabér és más-nemű heti kiadás	9.000.—	
Rezsi	3.000.—	12.000.—
Itthoni munkáknál mutatkozó kereset		1.000.—
Külső munkáknál elért átlagos kereset 10%		1.200.—
A hó folyamán mutatkozó összes kereset		2.200.—

Ez már valóban olyan egyszerű számadás, hogy ehhez semmiféle könyvelési képzettség vagy gyakorlat nem kell. Igazán nem nehéz megállapítani a pénztárkönyv alapján, hogy milyen kiadás milyen kiadási csoportba esik. Ilyen rendszerben még az sem vitás, hogy mi a rezsi és mi nem az. Mert amit nem oszthattunk be munkabérnek, sem pedig papirosért, anyagért, kliséért, külső munkáért nem fizettünk, s ami nem ment állandó jellegű beruházásra és nem is a haszonra történő kivétünk volt, az mind rezsi. Természetes, hogy a kiadások közül nem szabad itt számbavennünk azt, amit papirosért és külső munkáért vagy olyan anyagokért fizettünk, amelyeket az árszámításnál figyelembe vettünk, mert hiszen ebben a hónapban nem azoknak a munkáknak a papirosát fizettük ki, amit fel is dolgoztunk; annak vagy már régebben meg kellett lennie, vagy ha most vettük, akkor esetleg csak a jövő hónapban fizetjük majd ki, mert a kereskedő, — rendes körülmények között, — csak a szállítás után számláz. A külső munkáknál és a feldolgozott anyagoknál elért hasznot csak becslésszerűen állapíthatjuk meg, mert magunk tudjuk a legjobban: hogy szoktunk számítani. Ha van olyan boldogtalan főnök is, aki azt hiszi, hogy a papirosra ingyen pénzt fektet be és a kifutó ingyen megy el a papirosért és ingyen szállítja haza az árut, hogy a papiros kedvéért nem kell fűteni a munkatermet, hogy a főnök ideje, amíg a papiros felhajtja, szintén ingyen idő: az ilyen főnök bizonyára nagyon keservesen fogja meglátni a valóságot ezekből a számokból. Az azt fogja tapasztalni, hogy a mai nehéz időkben, amikor a munkabérek messze a megengedett béremelésen felül vannak, mert hiszen nem lehetett elzárkózni az alapberek emelése elől és ennél fogva az itthon végzett munkán alig lehet keresni, *rezsijét egyáltalában nincs mire hártania!* Az ilyen formájú számlázás *talán öt is meggyőzi majd arról, hogyha a papiroshoz, kliséhez, s az általa nyomtatvánnyá összeépített számtalan más beszerzéshez és külső munkához semmitsem, vagy csak nagyon keveset számít hozzá: annyi, mintha a gépeit és a betűanyagát élte volna fel és ajándékozta volna oda a megrendelőnek.*

Ha ellenben minden főnök ilyen módon számolna, ahogy a bemutatott példa feltárja, akkor az a bizonyos kitűnő nyomdász főnöktársunk, mikor csödbe került, nem lett volna kénytelen azt kérdezni önmagától:

— Hogy mehettem én tönkre, hiszen nekem mindig volt elegendő rendelésem? Fájdalom, tulsok főnök van így: *termelni tud, de számolni „nem ér rá”.*

Pedig ismétlem: számolni sokkal egyszerűbb dolog, mint termelni. Aki pedig nem akar számolni, az ne is menjen főnöknek: csak végzetét idézi fel vele.

És itt befejezésül is csak azt mondhatom újra, amit már e kis figyelmeztető cikkeske folyamán mondtam egyszer: a szedőszekevény mellett, nem is a gyorsajtó mellett, de még csak nem is a rendelő irodájában, hanem a saját íróasztalunknál tűnik ki, hogy ki a főnök!

A továbbképző tanfolyam

előadásai serényen folynak, a hallgatók nagy érdeklődése mellett. Az elmúlt héten újból meglátogatta a tanfolyamot Ferenczy Emil min. tanácsos. Az eddigi előadók elsősorban az adóügyet és a könyvelés kérdését ismertették. Folytatjuk a tanfolyam tanrendjének ismertetését: III. 1-én Bródy László dr. Árszámítás (kalkuláció), III. 1-én Börzsöny Antal dr.: munkásbiztosítás, III. 3-án Bródy László dr.: árszámítás (kalkuláció), III. 6-án Bródy László dr.: árszámítás (kalkuláció), III. 6-án Gömböcz Lajos: kereskedelmi számtan, III. 8-án Bródy László dr.: utószámítás és árelenőrzés, III. 8-án Börzsöny Antal dr.: munkásbiztosítás, III. 10-én Bródy László dr.: utószámítás és árelenőrzés, III. 13-án Bródy László dr.: utószámítás és árelenőrzés, III. 13-án Gömböcz Lajos: kereskedelmi számtan.

dernebb gépi berendezésű nyomdaüzem sem degradálhatja soha másodrendű alannyá! Bizonyára ezek a szempontok is vezették a *Nyomdai Művészet Barátai* néven alakult és a szakma fejlesztését célzó lelkes nyomdász-gárdát arra, hogy kiadta a Könyvnyomdász segédkönyve 3. számú kötetét: *A gépszedő gyakorlati kézikönyvét. Ziegler Gyula*, a neves szakíró írta a könyvet nagy hozzáértéssel, gyakorlati ismerettel és mindezeken túl, lelkes szeretettel, úgy, hogy az még a nemgépszedő számára is élvezetes olvasmányul szolgálhat. A-b-c-sorrendbe állítva tárgyalja a Linotype-rendszerű szedőgépek alkatrészeit, azok működését. A szedőnek csak fel kell lapoznia a könyv lapjait és megtalálja azt, amit tudni akar: az alkatrész pontos leírását, azok beállítását, az előforduló hibák, működési zavarok kiküszöbölésének módzatait. Szerző gondosan utal mindenütt arra, ahol a Linotype- és az Intertype-rendszer között eltérés mutatkozik. Világosan meg-húzza azt a vonalat, ameddig a gépszedő hatásköre terjed és amelyen túl már a speciális szakember, a szedőgépszakember munkája kezdődik. Igen hasznos útmutatásait, ügyes fogásait minden gépszedő haszonnal értékesítheti. Különös gonddal tárgyalja az oly sok bosszúságot okozó „Störung”-okat és azoknak gyors helyreállítását. Gondoljunk csak az egy-két szedőgép üzemekre, ahol nincs szerelő, hogy mit jelent egy-egy kisebb-fajta zavar helyreállítása anyagi szempontból a munkaadónak! A katalógus teljességét mutatja az is, hogy jeles szakírónk például még a mágnesség jelenségeire is kitér, amiről eddig keveset, esetleg semmit sem hallott sok gépszedő. Elismerésreméltó szerzőnek az a törekvése is, hogy a szedőgéppalkatrések magyar kifejezésének területén iparkodott rendet teremteni. A könyv maga biztos izlés-sel kiállított, szép tipográfiai munka, az ábrák elhelyezése ötletes és takarékos megoldást tár elénk. Méltó a *Nyomdai Művészet Barátai* eddig megjelent kiadványaihoz. Hálásak lehetünk mind a kiadó nemescélű egyesülésnek, mind pedig *Ziegler Gyulának*, a szakírónak, hogy most, a világháború vérzivatárában is előre, a jövőbe tekintettek és igyekeztek, tudásuk legjavát a nyomdaipar közkincsévé tették, bármily áldozatok árán is. Útikalauznak szánt kis könyvecskéjünkkel kultúrmissziót teljesítették és így munkájuk, áldozatuk megérdemli a teljes elismerést.

Dr. Mihalik Gusztáv

MEGVÉTELRE KERESÜNK:
UB vagy B TYPOGRAPH szedőgép
kisebb GYORSSAJTÓT (kb. 50x80 cm.)
TIPOFIK belüőntőkészüléket.
Árajánlatot közelebbi leírással kérünk.
Könyvnyomda rt. Petróc, Bácska.

Eladó

kevés hibával 1 drb
12-es gyorsajtó.
Cím a kiadóhivatalban.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Váradi Oláh László
Kiadja a Budapesti Sokszorosító Ipartestülete, Budapest
Telefon: 114-907, 115-957

Tipográfiai Műintézet (F.: Maretich J.) Báthory-u. 18.

MAGYAR NYOMDÁSZ TÁRSASÁG

Hungarian Society of Printers

A kiadvány a Magyar Nyomdász Társaság által létrehozott

KÖNYVDIGITALIZÁLÁS

programja keretei között készült el.

Támogassa Ön is szakmai törekvéseinket,
tudjon meg többet Társaságunkról.

www.magarynyomdasz.hu/mnyt

Köszönjük támogatóinknak, tagjainknak,
akik hozzájárulásukkal, támogatásukkal
lehetővé tették a kiadvány
digitális formátumban
való megjelenését.

Őrizzük meg szakmai örökségünket!!